

Research Paper

Management of Overtourism and Promotion of Alternative Destinations in the Historical Context of Yazd

Hamed Fallah Tafti*¹

¹ Associate Professor, Management Department, Humanity Faculty, Science and Arts University, Yazd, Iran (h.fallah@sau.ac.ir).

© The Author(s)

publisher: University of Mazandaran

10.22080/JTPD.2024.27426.3906

Keywords:

overtourism, historical context of Yazd, alternative destinations, sustainable tourism management

Received:

July 14, 2024

Accepted:

August 14, 2024

Available online:

November 16, 2024

Abstract

Context and Purpose: Overtourism in historic cities has become a significant challenge. This research aims to examine strategies for managing overtourism and assess the feasibility of promoting alternative destinations in the historic fabric of Yazd, Iran.

Design/methodology/approach: This study employs a qualitative approach with a case study strategy. Data was collected through 15 semi-structured interviews with experts from various fields of tourism and urban management and analyzed using thematic analysis.

Findings: The results indicate that overtourism in Yazd has created challenges such as pressure on infrastructure, damage to historic buildings, socio-cultural changes, and increased living costs for local residents. Key strategies identified include determining tourism carrying capacity, promoting alternative destinations, creating an integrated management system, increasing local community participation, utilizing new technologies, and implementing educational programs.

Conclusion: Sustainable tourism management in Yazd requires a comprehensive, multidimensional approach that considers economic, socio-cultural, and environmental aspects. Promoting alternative destinations can help reduce pressure on the historic core, but its success depends on infrastructure development, community education, and effective marketing. Future studies should examine the long-term effectiveness of the proposed strategies.

Originality/value: This research provides a comprehensive view of the challenges and strategies for managing overtourism in an Iranian historic city, focusing on the specific context of Yazd. The emphasis on the role of technology in tourism management and the importance of education and cultural awareness are innovative aspects of this research that can open new avenues for future studies.

*Corresponding Author: Hamed Fallah Tafti

Address: Science and Arts University, Shohadaye Gomnam Blvd, Yazd, Iran.

Email: h.fallah@sau.ac.ir

Tel: +98-35-38207180

Extended Abstract

1. Introduction

Overtourism has become a significant challenge for many popular destinations worldwide, particularly in historic cities with unique cultural heritage. The phenomenon of overtourism occurs when the number of visitors exceeds the destination's carrying capacity, negatively impacting the physical environment, local community, and tourist experience. Yazd, a historic city in central Iran, has faced increasing pressure from tourism since its inscription as a UNESCO World Heritage Site in 2017. While tourism growth has brought economic benefits to Yazd, it has also created various challenges for the city's infrastructure, environment, and socio-cultural fabric.

This research aims to examine strategies for managing overtourism and assess the feasibility of promoting alternative destinations in the historic fabric of Yazd. The study addresses several key research questions:

- What are the main challenges arising from overtourism in Yazd's historic core?
- What is the tourism carrying capacity of Yazd's historic fabric, and has the current number of tourists exceeded this capacity?
- What potential alternative destinations and attractions exist within Yazd that could help distribute tourist flows?
- What are tourists' attitudes and willingness to visit alternative destinations in Yazd?
- What practical strategies can be implemented to manage

overtourism and successfully promote alternative destinations in Yazd?

By investigating these questions, this study aims to contribute to the growing body of literature on sustainable tourism management in historic cities and provide practical recommendations for policymakers and tourism managers in Yazd.

2. Research Methodology

This study employs a qualitative approach with a case study strategy, focusing on the historic city of Yazd. The research design is based on an interpretive paradigm, recognizing that social realities are shaped through human interactions and subjective interpretations. An inductive approach allows for the emergence of patterns and concepts from the collected data.

Data was collected through 15 semi-structured interviews with experts from various fields related to tourism and urban management in Yazd. The interviewees included representatives from the Cultural Heritage, Handicrafts, and Tourism Organization, urban planners, tourism industry professionals, academic experts, and local community leaders. The interviews were conducted in the spring of 1403 (2024) and lasted approximately 45-60 minutes each.

In addition to interviews, field observations and document analysis (including urban development plans and tourism statistics reports) were used to triangulate the data. The collected data was analyzed using thematic analysis, following the six-step process outlined by Braun and Clarke (2006): familiarization with the data, generating initial codes, searching for themes, reviewing themes,

defining and naming themes, and producing the report.

To ensure the validity and reliability of the research, techniques such as data triangulation, member checking, and peer review were employed.

3. Research Findings

The thematic analysis of the interview data revealed seven main themes related to the management of overtourism and the promotion of alternative destinations in Yazd:

1. Challenges of overtourism: The study identified several key challenges resulting from overtourism in Yazd's historic core, including a) pressure on infrastructure (e.g., transportation, waste management, and water and energy supply), b) physical damage to historic buildings and sites, c) socio-cultural changes and loss of local authenticity, d) increased living costs and displacement of local residents, and e) overcrowding and disruption of daily life for residents
2. Tourism carrying capacity: Experts emphasized the importance of determining and adhering to the capacity for different areas within the historic fabric. This involves conducting comprehensive studies to assess the physical, environmental, and social carrying capacities of various sites.
3. Promotion of alternative destinations: This theme emerged as a key strategy for managing overtourism, with several sub-themes, including a) identification and development of new attractions, b) expansion of rural tourism in surrounding villages, c) creation of new tourism routes linking less-visited areas to popular sites, and d) marketing and promotion of lesser-known attractions
4. Integrated management and planning: Interviewees stressed the need for a coordinated approach to tourism management involving all relevant stakeholders. This includes developing a comprehensive tourism management plan and establishing a coordinating body to oversee its implementation.
5. Local community participation: The importance of involving the local community in tourism planning and management was a recurring theme. This includes a) engaging residents in decision-making processes, b) ensuring equitable distribution of tourism benefits, c) empowering locals to participate in tourism activities, and d) preserving and revitalizing local traditions and crafts.
6. Use of technology: Several experts highlighted the potential of using new technologies to manage tourist flows and promote alternative destinations. This includes a) developing mobile applications for tourists, b) implementing online booking systems to

manage visitor numbers, c) using augmented reality to enhance visitor experiences at less popular sites, and d) employing smart city technologies for crowd management.

7. Education and awareness: The final theme focused on the importance of educating both local residents and tourists about sustainable tourism practices. This involves a) developing educational programs for the local community, b) creating awareness campaigns for tourists, c) training tourism industry professionals in sustainable practices, and d) promoting responsible tourism behavior.

4. Conclusion

This study provides insights into the challenges of overtourism in the historic city of Yazd and identifies potential strategies for managing these challenges through the promotion of alternative destinations. The findings suggest that a multi-faceted approach is necessary to address the complex issues associated with overtourism in Yazd's historic core.

The promotion of alternative destinations emerges as a promising strategy to alleviate pressure on the main historic sites. However, the success of this approach depends on several factors, including infrastructure development, effective marketing, and community engagement. The study also highlights the importance of determining and respecting the tourism carrying capacity of different areas within the historic fabric.

The research underscores the need for an integrated management approach that involves all stakeholders, including local authorities, tourism industry professionals, and the local community. The use of technology and the implementation of educational programs are identified as important tools in managing tourist flows and promoting sustainable tourism practices.

While this study focused specifically on Yazd, its findings and recommendations may be relevant to other historic cities facing similar challenges of overtourism. Future research could explore the long-term effectiveness of the proposed strategies and examine their applicability in different contexts.

The main limitation of this study is its focus on expert opinions, which may not fully capture the perspectives of all stakeholders, particularly tourists and local residents not directly involved in the tourism industry. Future studies could address this by incorporating a wider range of voices and employing mixed-method approaches to provide a more comprehensive understanding of the issues and potential solutions.

In conclusion, this research contributes to the growing body of literature on sustainable tourism management in historic cities and provides practical recommendations for policymakers and tourism managers in Yazd. By addressing the challenges of overtourism and promoting alternative destinations, Yazd has the potential to develop a more sustainable and balanced approach to tourism that preserves its cultural heritage while providing economic benefits to the local community.

Funding

There is no funding support.

Authors' Contribution

This paper has one author only.

Conflict of Interest

The authors declared no conflict of interest.

Acknowledgments

We are grateful to all the persons for scientific consulting in this paper.

علمی پژوهشی

مدیریت گردشگری بیش از حد و ترویج مقاصد جایگزین در بافت تاریخی شهر یزد

حامد فلاح تفتی*^۱ ID

^۱ دانشیار، مدیریت گردشگری، گروه مدیریت، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه علم و هنر، یزد، ایران (h.fallah@sau.ac.ir).

© نویسندگان

ناشر: دانشگاه مازندران

10.22080/JTPD.2024.27426.3906

چکیده

زمینه و هدف: گردشگری بیش از حد در شهرهای تاریخی به یک چالش جدی تبدیل شده است. این پژوهش با هدف بررسی راهکارهای مدیریت گردشگری بیش از حد و امکان‌سنجی ترویج مقاصد جایگزین در بافت تاریخی شهر یزد انجام شده است.

روش‌شناسی: این مطالعه با رویکرد کیفی و استراتژی مطالعه موردی انجام شده است. داده‌ها از طریق ۱۵ مصاحبه نیمه‌ساختاریافته با خبرگان حوزه‌های مختلف گردشگری و مدیریت شهری جمع‌آوری و با استفاده از روش تحلیل تماتیک مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته است.

یافته‌ها: نتایج پژوهش نشان می‌دهد که گردشگری بیش از حد در یزد چالش‌هایی مانند فشار بر زیرساخت‌ها، آسیب به بناهای تاریخی، تغییرات اجتماعی-فرهنگی و افزایش هزینه‌های زندگی برای ساکنان محلی ایجاد کرده است. راهکارهای اصلی شناسایی شده شامل تعیین ظرفیت تحمل گردشگری، ترویج مقاصد جایگزین، ایجاد سیستم مدیریت یکپارچه، افزایش مشارکت جامعه محلی، استفاده از فناوری‌های نوین و اجرای برنامه‌های آموزشی است.

نتیجه‌گیری و پیشنهادات: مدیریت پایدار گردشگری در یزد نیازمند رویکردی جامع و چندبعدی است که ابعاد اقتصادی، اجتماعی-فرهنگی و زیست‌محیطی را در نظر بگیرد. ترویج مقاصد جایگزین می‌تواند به کاهش فشار بر بافت تاریخی کمک کند، اما موفقیت آن مستلزم توسعه زیرساخت‌ها، آموزش جامعه محلی و بازاریابی مؤثر است.

نوآوری و اصالت: این پژوهش با تمرکز بر زمینه خاص شهر تاریخی یزد، دیدگاه جامعی از چالش‌ها و راهکارهای مدیریت گردشگری بیش از حد در یک شهر تاریخی ایرانی ارائه می‌دهد. تاکید ویژه بر نقش فناوری و اهمیت آموزش و فرهنگ‌سازی، از جنبه‌های نوآورانه این پژوهش است که می‌تواند مسیرهای جدیدی برای تحقیقات آینده باز کند.

کلیدواژه‌ها:

گردشگری بیش از حد، بافت تاریخی یزد، مقاصد جایگزین، مدیریت گردشگری پایدار

تاریخ دریافت:

۲۴ تیر ۱۴۰۳

تاریخ پذیرش:

۲۴ مرداد ۱۴۰۳

تاریخ انتشار:

۲۶ آبان ۱۴۰۳

* نویسنده مسئول: حامد فلاح تفتی

آدرس: یزد، بلوار شهدای گمنام، دانشگاه علم و هنر

ایمیل: h.fallah@sau.ac.ir

تلفن: ۰۳۵۳۸۲۰۷۱۸۰

۱ مقدمه

بنابراین، مدیریت پایدار گردشگری و کنترل اثرات منفی آن در یزد به یک ضرورت تبدیل شده است. یکی از راهکارهای پیشنهادی برای مقابله با گردشگری بیش از حد، ترویج مقاصد جایگزین و توزیع متوازن تر گردشگران در سطح شهر و منطقه است (Koens et al., 2018). این راهکار می‌تواند به کاهش فشار بر بافت تاریخی مرکزی و بهره‌مندی سایر نقاط شهر از منافع گردشگری کمک کند.

با توجه به اهمیت موضوع، این پژوهش قصد دارد به بررسی راهکارهای مدیریت گردشگری بیش از حد و امکان‌سنجی ترویج مقاصد جایگزین در شهر تاریخی یزد بپردازد. نتایج این مطالعه می‌تواند به سیاست‌گذاران و مدیران گردشگری یزد در اتخاذ رویکردهای مناسب برای توسعه پایدار گردشگری کمک کند.

گردشگری بیش از حد به یکی از چالش‌های اصلی بسیاری از مقاصد گردشگری در سراسر جهان تبدیل شده است. این پدیده زمانی رخ می‌دهد که تعداد گردشگران از ظرفیت تحمل فیزیکی، اجتماعی و اقتصادی یک مقصد فراتر می‌رود و باعث ایجاد اثرات منفی بر محیط‌زیست، جامعه محلی و تجربه گردشگران می‌شود (Koens et al., 2018). برخی از پیامدهای منفی گردشگری بیش از حد عبارت‌اند از:

- تخریب و فرسایش مکان‌های تاریخی و طبیعی
- آلودگی محیط‌زیست و تولید زباله
- ازدحام و شلوغی بیش از حد در مناطق گردشگری
- افزایش قیمت مسکن و هزینه زندگی برای ساکنان محلی
- از بین رفتن هویت و اصالت فرهنگی مقصد
- نارضایتی و مقاومت جامعه محلی در برابر گردشگران

گردشگری به عنوان یکی از بزرگ‌ترین و سریع‌ترین صنایع در حال رشد جهان، نقش مهمی در توسعه اقتصادی و اجتماعی بسیاری از کشورها و مناطق ایفا می‌کند (Gössling et al., 2021). با این حال، رشد سریع و کنترل نشده گردشگری می‌تواند پیامدهای منفی زیادی برای جوامع میزبان و محیط‌زیست به همراه داشته باشد. یکی از چالش‌های اصلی که بسیاری از مقاصد گردشگری با آن مواجه هستند، پدیده "گردشگری بیش از حد"^۱ است (Dodds & Butler, 2019).

گردشگری بیش از حد به وضعیتی اشاره دارد که در آن تعداد گردشگران از ظرفیت تحمل یک مقصد فراتر می‌رود و باعث ایجاد مشکلات زیست‌محیطی، اجتماعی و فرهنگی می‌شود (Alexis, 2017). این پدیده به‌ویژه در شهرهای تاریخی و مناطق میراث جهانی که جاذبه‌های فرهنگی زیادی دارند، بیشتر مشاهده می‌شود. تراکم بیش از حد گردشگران در این مناطق می‌تواند به تخریب بافت تاریخی، افزایش آلودگی، افزایش قیمت‌ها، جابه‌جایی ساکنان محلی و از بین رفتن اصالت فرهنگی منجر شود (Sharpley, 2020).

یکی از شهرهایی که در سال‌های اخیر با چالش‌های ناشی از گردشگری بیش از حد مواجه بوده، شهر تاریخی یزد در مرکز ایران است. یزد به عنوان یکی از قدیمی‌ترین شهرهای جهان و دارای بافت تاریخی منحصربه‌فرد، در سال ۲۰۱۷ به عنوان میراث جهانی یونسکو ثبت شد. این امر باعث افزایش چشمگیر تعداد گردشگران داخلی و خارجی به این شهر شده است. اگرچه رشد گردشگری منافع اقتصادی زیادی برای یزد به همراه داشته، اما فشارهای زیادی نیز بر زیرساخت‌ها، محیط‌زیست و بافت اجتماعی - فرهنگی شهر وارد کرده است.

¹ Overtourism

۱. حفاظت از میراث تاریخی و فرهنگی: بافت تاریخی یزد به عنوان یک میراث جهانی ارزشمند، نیازمند حفاظت و نگهداری مناسب است. مدیریت صحیح گردشگری می‌تواند به کاهش فشارهای ناشی از حضور گردشگران و جلوگیری از تخریب آثار تاریخی کمک کند.

۲. توسعه پایدار گردشگری: رشد بی رویه گردشگری می‌تواند پیامدهای منفی زیست‌محیطی و اجتماعی به همراه داشته باشد. اتخاذ رویکردهای پایدار برای مدیریت گردشگری ضروری است تا منافع اقتصادی آن حفظ شود و در عین حال از آسیب‌های احتمالی جلوگیری شود.

۳. بهبود تجربه گردشگران: ازدحام بیش از حد و شلوغی مناطق گردشگری می‌تواند کیفیت تجربه بازدیدکنندگان را کاهش دهد. توزیع متوازن‌تر گردشگران و معرفی جاذبه‌های جدید می‌تواند به بهبود رضایت گردشگران کمک کند.

۴. منافع اقتصادی برای جامعه محلی: ترویج مقاصد جایگزین می‌تواند فرصت‌های جدید اشتغال و کسب درآمد را برای ساکنان سایر مناطق شهر فراهم کند و توزیع عادلانه‌تر منافع گردشگری را به همراه داشته باشد.

۵. حفظ کیفیت زندگی ساکنان: کنترل اثرات منفی گردشگری مانند افزایش قیمت‌ها، ترافیک و آلودگی می‌تواند به حفظ و بهبود کیفیت زندگی ساکنان محلی کمک کند.

۶. الگوسازی برای سایر شهرهای تاریخی: نتایج این پژوهش می‌تواند به عنوان الگویی برای مدیریت گردشگری در سایر شهرهای تاریخی ایران که با چالش‌های مشابه مواجه هستند، مورد استفاده قرار گیرد.

۷. کمک به سیاستگذاری و برنامه‌ریزی: یافته‌های این مطالعه می‌تواند به سیاست‌گذاران و مدیران شهری در تدوین برنامه‌های جامع و بلندمدت برای توسعه پایدار گردشگری کمک کند.

- کاهش کیفیت تجربه گردشگران

اگرچه رشد گردشگری منافع اقتصادی زیادی برای یزد به همراه داشته، اما فشارهای زیادی نیز بر زیرساخت‌ها، محیط‌زیست و بافت اجتماعی - فرهنگی شهر وارد کرده است. برخی از چالش‌هایی که یزد با آن مواجه است عبارت‌اند از:

- تمرکز بیش از حد گردشگران در بافت تاریخی مرکزی و فشار بر بناهای تاریخی

- کمبود زیرساخت‌های گردشگری مانند هتل، پارکینگ و سرویس‌های بهداشتی

- افزایش قیمت مسکن و اجاره در بافت تاریخی و جابه‌جایی ساکنان بومی

- تغییر کاربری خانه‌های تاریخی به اقامتگاه‌های گردشگری و از بین رفتن بافت مسکونی

- افزایش ترافیک و آلودگی هوا در مرکز شهر

- تجاری‌سازی بیش از حد فضاهای شهری و از بین رفتن اصالت محیط

با توجه به این چالش‌ها، نیاز به مدیریت پایدار گردشگری و کنترل اثرات منفی آن در یزد به یک ضرورت تبدیل شده است. یکی از راهکارهای پیشنهادی برای مقابله با گردشگری بیش از حد، ترویج مقاصد جایگزین و توزیع متوازن‌تر گردشگران در سطح شهر و منطقه است (Koens et al., 2018). این راهکار می‌تواند به کاهش فشار بر بافت تاریخی مرکزی و بهره‌مندی سایر نقاط شهر از منافع گردشگری کمک کند.

با این حال، اجرای موفقیت‌آمیز این راهکار نیازمند بررسی دقیق شرایط موجود، شناسایی مقاصد بالقوه جایگزین و ارزیابی امکان‌پذیری توسعه آنها است. همچنین باید چالش‌ها و موانع احتمالی در مسیر ترویج مقاصد جایگزین مورد بررسی قرار گیرد. بررسی راهکارهای مدیریت گردشگری بیش از حد و ترویج مقاصد جایگزین در یزد از چند جنبه دارای اهمیت و ضرورت است:

محیطزیست، جامعه محلی و تجربه گردشگران دارد؟

۲. ظرفیت تحمل‌گردشگری در بافت تاریخی یزد چقدر است و آیا میزان فعلی گردشگران از این ظرفیت فراتر رفته است؟

۳. چه مقاصد و جاذبه‌های بالقوه‌ای در سطح شهر یزد برای توزیع گردشگران وجود دارد و قابلیت توسعه به عنوان مقاصد جایگزین را دارند؟

۴. نگرش و تمایل گردشگران نسبت به بازدید از مقاصد جایگزین در یزد چگونه است؟

۵. چه راهکارهای عملی برای مدیریت گردشگری بیش از حد و ترویج موفق مقاصد جایگزین در یزد می‌توان ارائه داد؟

این پژوهش قصد دارد با بررسی وضعیت گردشگری در یزد و ارزیابی امکان ترویج مقاصد جایگزین، راهکارهای عملی برای مدیریت پایدار گردشگری در این شهر تاریخی ارائه دهد. نتایج این مطالعه می‌تواند به سیاست‌گذاران و مدیران در اتخاذ تصمیمات آگاهانه برای توسعه پایدار گردشگری کمک کند.

همچنین جنبه‌های نوآورانه این پژوهش را می‌توان در موارد زیر در نظر گرفت:

۱. تمرکز بر شهر تاریخی یزد: اگرچه مطالعات زیادی در مورد گردشگری بیش از حد در شهرهای تاریخی اروپایی انجام شده، اما پژوهش‌های محدودی در مورد این پدیده در شهرهای تاریخی ایران صورت گرفته است. این مطالعه با تمرکز بر یزد، درک جدیدی از چالش‌های گردشگری در بافت فرهنگی و اجتماعی ایران ارائه می‌دهد.

۲. رویکرد جامع به مدیریت گردشگری: این پژوهش با در نظر گرفتن همزمان ابعاد اقتصادی، اجتماعی-فرهنگی و زیست‌محیطی گردشگری، رویکردی جامع به مدیریت پایدار گردشگری در یزد ارائه می‌دهد.

با توجه به موارد فوق، انجام این پژوهش می‌تواند گامی مهم در جهت حل چالش‌های گردشگری بیش از حد و دستیابی به توسعه متوازن و پایدار گردشگری در این شهر تاریخی باشد.

از این رو مساله اصلی پژوهش این است که در سال‌های اخیر و بخصوص پس از ثبت شهر یزد به عنوان میراث جهانی یونسکو در سال ۲۰۱۷، با افزایش چشمگیر تعداد گردشگران مواجه شده است. این رشد سریع گردشگری، علی‌رغم منافع اقتصادی، چالش‌های جدی برای پایداری شهر ایجاد کرده است. تمرکز بیش از حد گردشگران در بافت تاریخی مرکزی، فشار بر زیرساخت‌ها، تهدید میراث فرهنگی، افزایش قیمت مسکن، جابجایی ساکنان بومی، و تغییر بافت اجتماعی-فرهنگی از جمله این چالش‌ها هستند.

این تحقیق از اهمیت بالایی برخوردار است زیرا به مسئله مهم مدیریت گردشگری بیش از حد در بافت تاریخی یزد می‌پردازد. با توجه به افزایش فشار بر زیرساخت‌ها، آسیب به بافت تاریخی، تغییرات اجتماعی و فرهنگی، افزایش قیمت مسکن و اختلال در زندگی روزمره ساکنان، نیاز به راهکارهای مؤثر برای مدیریت این چالش‌ها ضروری است. این پژوهش با بررسی جامع موضوع و ارائه راهکارهایی مانند تعیین ظرفیت تحمل گردشگری، ترویج مقاصد جایگزین، مدیریت یکپارچه، مشارکت جامعه محلی، استفاده از فناوری و آموزش و فرهنگ‌سازی، می‌تواند به حفظ میراث فرهنگی یزد، بهبود تجربه گردشگران و ارتقای کیفیت زندگی ساکنان محلی کمک کند. این مطالعه می‌تواند الگویی برای سایر مقاصد گردشگری با چالش‌های مشابه باشد.

هدف اصلی این پژوهش بررسی راهکارهای مدیریت گردشگری بیش از حد و امکان‌سنجی ترویج مقاصد جایگزین در بافت تاریخی یزد است که ذیل آن می‌توان سؤالات پژوهشی زیر را در مطرح نمود:

۱. چالش‌های اصلی ناشی از گردشگری بیش از حد در بافت تاریخی یزد چیست و چه اثراتی بر

پدیده گردشگری بیش از حد با رشد سریع گردشگری جهانی در دهه‌های اخیر ارتباط نزدیکی دارد. طبق آمار سازمان جهانی گردشگری، تعداد گردشگران بین‌المللی از ۲۵ میلیون نفر در سال ۱۹۵۰ به ۱٫۴ میلیارد نفر در سال ۲۰۱۹ رسیده است (UNWTO, 2020). این رشد چشمگیر باعث ایجاد فشارهای زیادی بر مقاصد گردشگری شده است.

کوئنز و همکاران^۳ (۲۰۱۸) پنج دسته اصلی از مشکلات مرتبط با گردشگری بیش از حد را شناسایی کرده‌اند:

۱. ازدحام بیش از حد در فضاهای عمومی
۲. رفتارهای نامناسب و مزاحمت گردشگران
۳. تغییرات فیزیکی در مقصد (مانند تجاری سازی بیش از حد)
۴. فشار بر ساکنان محلی (مانند افزایش قیمت مسکن)
۵. فشار بر زیرساخت ها و محیط‌زیست

برای مقابله با چالش‌های گردشگری بیش از حد، محققان و سیاست‌گذاران راهکارهای مختلفی را پیشنهاد داده‌اند. دادز و باتلر^۴ (۲۰۱۹) این راهکارها را در پنج دسته کلی طبقه‌بندی کرده‌اند:

۱. محدود کردن دسترسی و فعالیت‌ها
۲. افزایش ظرفیت مقصد
۳. تغییر رفتار بازدیدکنندگان
۴. تغییر رفتار و درک جامعه محلی
۵. تغییر محصول گردشگری

یکی از راهکارهای مهم که در بسیاری از مطالعات مورد تأکید قرار گرفته، ترویج مقاصد جایگزین و

۳. بررسی امکان پذیری ترویج مقاصد جایگزین: اگرچه ترویج مقاصد جایگزین به عنوان یک راهکار در ادبیات مطرح شده، اما مطالعات تجربی محدودی در مورد امکان پذیری و چالش‌های اجرای آن در شهرهای تاریخی انجام شده است. این پژوهش با ارزیابی دقیق شرایط یزد، درک عمیق‌تری از این موضوع ارائه می‌دهد.

۴. مشارکت ذی‌نفعان مختلف: این پژوهش با در نظر گرفتن دیدگاه‌های گروه‌های مختلف از جمله ساکنان محلی، گردشگران، مدیران شهری و فعالان صنعت گردشگری، دیدگاهی چندجانبه به موضوع ارائه می‌دهد.

در مجموع، این پژوهش با ترکیب مفاهیم نظری و بررسی تجربی در زمینه خاص شهر یزد، می‌تواند به گسترش دانش موجود در زمینه مدیریت پایدار گردشگری در شهرهای تاریخی کمک کند و الگویی برای مطالعات مشابه در سایر شهرهای ایران و منطقه باشد.

۲ ادبیات پژوهش

مفهوم گردشگری بیش از حد^۱ در سال‌های اخیر توجه زیادی را در ادبیات گردشگری به خود جلب کرده است. این اصطلاح به وضعیتی اشاره دارد که در آن تأثیر گردشگری در زمان و مکان خاص، کیفیت زندگی درک شده شهروندان و/یا کیفیت تجارب بازدیدکنندگان را بیش از حد قابل قبول تحت تأثیر قرار می‌دهد (UNWTO, 2018).

گودوین^۲ (۲۰۱۷) گردشگری بیش از حد را به عنوان "وضعیتی که در آن میزبانان یا مهمانان، بازدیدکنندگان محلی یا گردشگران احساس می‌کنند که تعداد بسیار زیادی از بازدیدکنندگان وجود دارد و کیفیت زندگی در منطقه یا کیفیت تجربه به طور غیرقابل قبولی بد شده است" تعریف می‌کند.

³ Koens et al.

⁴ Dodds and Butler

¹ Overtourism

² Goodwin

محیط شهری، افزایش قیمت‌ها و خروج ساکنان محلی می‌شود. این امر به نوبه خود منجر به کاهش جذابیت مقصد و جذب گردشگران با کیفیت پایین‌تر می‌شود. برای شکستن این چرخه، او پیشنهاد می‌کند که مدیران شهری باید به دنبال راهکارهایی برای توزیع متوازن‌تر گردشگران و حفظ تعادل بین نیازهای گردشگران و ساکنان محلی باشند.

در زمینه حفاظت از میراث فرهنگی، اورباسلی^۶ (۲۰۰۰) بر اهمیت مدیریت یکپارچه میراث و گردشگری تأکید می‌کند. او استدلال می‌کند که حفاظت از آثار تاریخی نباید صرفاً به عنوان یک هدف فیزیکی دیده شود، بلکه باید شامل حفظ ارزش‌های فرهنگی و اجتماعی نیز باشد. در این راستا، مشارکت جامعه محلی در فرایند برنامه‌ریزی و مدیریت گردشگری ضروری است.

یکی از رویکردهای مهم در مدیریت پایدار گردشگری شهری، مفهوم "ظرفیت تحمل" است. کوکوسیس و مکسا^۷ (۲۰۰۴) ظرفیت تحمل گردشگری را به عنوان "حداکثر تعداد افرادی که می‌توانند از یک مقصد گردشگری بازدید کنند بدون اینکه تخریب غیرقابل‌قبول محیط فیزیکی، اقتصادی و اجتماعی - فرهنگی رخ دهد و بدون کاهش غیرقابل‌قبول در کیفیت رضایت بازدیدکنندگان" تعریف می‌کنند. تعیین و رعایت ظرفیت تحمل می‌تواند به جلوگیری از گردشگری بیش از حد کمک کند.

در نهایت، توسعه گردشگری پایدار در شهرهای تاریخی نیازمند همکاری و هماهنگی بین ذی‌نفعان مختلف از جمله مدیران شهری، بخش خصوصی، جامعه محلی و سازمان‌های میراث فرهنگی است. اشورث و تانبریج^۸ (۲۰۰۰) بر اهمیت ایجاد

توزیع متوازن‌تر گردشگران است. بنر^۱ (۲۰۱۹) استدلال می‌کند که تمرکززدایی از مناطق پرزدحام و معرفی جاذبه‌های جدید می‌تواند به کاهش فشار بر مناطق اصلی گردشگری کمک کند. این رویکرد همچنین می‌تواند منافع اقتصادی گردشگری را به مناطق کمتر توسعه‌یافته گسترش دهد.

با این حال، اجرای موفقیت‌آمیز راهکارهای مدیریت گردشگری بیش از حد با چالش‌هایی همراه است. فی^۲ (۲۰۱۹) به موانعی مانند منافع متضاد ذی‌نفعان، محدودیت‌های قانونی و نهادی، و کمبود منابع مالی و انسانی اشاره می‌کند. همچنین مولر گونزالز^۳ (۲۰۱۸) بر اهمیت مشارکت جامعه محلی در فرایند تصمیم‌گیری و مدیریت گردشگری تأکید می‌کند.

شهرهای تاریخی به دلیل جاذبه‌های فرهنگی و معماری منحصربه‌فرد، همواره مقاصد محبوبی برای گردشگران بوده‌اند. با این حال، این شهرها به دلیل ساختار شهری قدیمی و محدودیت‌های فیزیکی، آسیب‌پذیری بیشتری نسبت به اثرات منفی گردشگری انبوه دارند (Ashworth & Page, 2011).

واندربرگ و همکاران^۴ (۱۹۹۶) چالش‌های اصلی گردشگری در شهرهای تاریخی را شامل تراکم بیش از حد در مناطق مرکزی، فشار بر زیرساخت‌ها، تغییر کاربری فضاهای شهری، و تهدید اصالت فرهنگی می‌دانند. آنها استدلال می‌کنند که مدیریت پایدار گردشگری در این شهرها نیازمند رویکردی جامع و یکپارچه است که ابعاد اقتصادی، اجتماعی-فرهنگی و زیست‌محیطی را در نظر بگیرد.

روسو^۵ (۲۰۲۲) مفهوم "چرخه معیوب گردشگری شهری" را مطرح می‌کند که در آن تمرکز بیش از حد گردشگران در مناطق مرکزی باعث کاهش کیفیت

⁵ Russo

⁶ Orbasli

⁷ Coccossis and Mexa

⁸ Ashworth and Tunbridge

¹ Benner

² Phi

³ Muler Gonzalez et al.

⁴ Van der Borg et al.

گردشگران و کاهش فشار بر مناطق اصلی کمک کند. با این حال، اجرای موفقیت‌آمیز این راهکار نیازمند بررسی دقیق شرایط محلی، مشارکت ذی‌نفعان و در نظر گرفتن موانع و چالش‌های احتمالی است.

با توجه به‌مرور ادبیات و اهداف پژوهش، چارچوب نظری این تحقیق بر مبنای سه مفهوم کلیدی شکل‌گرفته است:

۱. گردشگری بیش از حد: بر اساس تعریف گودوین^۱ (۲۰۱۷)، گردشگری بیش از حد وضعیتی است که در آن تعداد گردشگران از ظرفیت تحمل مقصد فراتر رفته و کیفیت زندگی ساکنان و تجربه گردشگران را تحت تأثیر منفی قرار می‌دهد.

۲. ظرفیت تحمل‌گردشگری: این مفهوم که توسط کوکوسیس و مکسا (۲۰۰۴) تعریف شده، به حداکثر تعداد گردشگرانی اشاره دارد که یک مقصد می‌تواند بدون ایجاد آسیب‌های غیرقابل‌قبول به محیط‌زیست، اقتصاد و فرهنگ محلی پذیرا باشد.

۳. مدیریت پایدار گردشگری شهری: بر اساس نظریات اشورث و تانبریج^۲ (۲۰۰۰)، این رویکرد به دنبال ایجاد تعادل بین توسعه گردشگری، حفاظت از میراث فرهنگی و بهبود کیفیت زندگی ساکنان محلی است.

در این چارچوب، ترویج مقاصد جایگزین به عنوان یکی از راهکارهای اصلی برای مدیریت گردشگری بیش از حد در نظر گرفته می‌شود. این راهکار می‌تواند به توزیع متوازن‌تر گردشگران، کاهش فشار بر مناطق اصلی و گسترش منافع اقتصادی گردشگری کمک کند.

۳ روش‌شناسی پژوهش

این مطالعه بر اساس پارادایم تفسیرگرایی انجام شده است. این رویکرد بر این اساس استوار است که واقعیت‌های اجتماعی از طریق تعاملات انسانی

ساختارهای مدیریتی مشارکتی تأکید می‌کنند که بتواند منافع متضاد گروه‌های مختلف را متعادل کند و به توسعه متوازن گردشگری و حفاظت از میراث فرهنگی کمک کند.

بررسی تجربیات سایر شهرهای تاریخی در مدیریت گردشگری بیش از حد می‌تواند درس‌های ارزشمندی برای یزد داشته باشد. به‌عنوان مثال:

- ونیز (ایتالیا): این شهر با معرفی سیستم رزرو آنلاین برای بازدیدکنندگان، محدود کردن تعداد کشتی‌های کروز و وضع مالیات گردشگری سعی در کنترل جمعیت گردشگران دارد (Seraphin et al., 2018).

- بارسلونا (اسپانیا): راهکارهایی مانند محدودیت صدور مجوز برای هتل‌های جدید، کنترل شدید اجاره‌های کوتاه‌مدت و ترویج گردشگری در مناطق کمتر شناخته شده را اجرا کرده است (Goodwin, 2019).

- دوبروونیک (کرواسی): با محدود کردن تعداد گردشگران ورودی به شهر قدیمی و نصب دوربین‌های شمارش جمعیت، سعی در کنترل ازدحام دارد (Panayiotopoulos & Pisano, 2019).

این نمونه‌ها نشان می‌دهد که ترکیبی از سیاست‌های محدودکننده، مدیریت تقاضا و توزیع گردشگران می‌تواند در کنترل اثرات منفی گردشگری بیش از حد مؤثر باشد. با این حال، هر شهر با توجه به شرایط خاص خود نیازمند راهکارهای متناسب است.

در مجموع، مرور ادبیات نشان می‌دهد که مدیریت گردشگری بیش از حد در شهرهای تاریخی نیازمند رویکردی جامع و چندبعدی است که ابعاد اقتصادی، اجتماعی - فرهنگی و زیست‌محیطی را در نظر بگیرد. ترویج مقاصد جایگزین به عنوان یکی از راهکارهای مهم می‌تواند به توزیع متوازن‌تر

² Ashworth and Tunbridge

¹ Goodwin

امکان شناسایی، تحلیل و گزارش الگوهای (تم‌ها) موجود در داده‌ها را فراهم می‌کند.

مراحل اجرای پژوهش با استفاده از روش تحلیل تماتیک به شرح زیر بوده است:

مرحله اول. آشنایی با داده‌ها: در این مرحله، پژوهشگر با مطالعه مکرر و دقیق متن مصاحبه‌ها و یادداشت‌های میدانی، آشنایی عمیقی با داده‌ها پیدا کرده است. این مرحله شامل یادداشت‌برداری اولیه از ایده‌ها و الگوهای بالقوه نیز بوده است.

مرحله دوم؛ ایجاد کدهای اولیه: در این مرحله، پژوهشگر به صورت سیستماتیک به کدگذاری ویژگی‌های جالب‌توجه داده‌ها پرداخته است. این کدها می‌توانند شامل مفاهیم، عبارات یا الگوهای تکرارشونده در داده‌ها باشند.

مرحله سوم؛ جستجوی تم‌ها: پس از کدگذاری اولیه، پژوهشگر به دنبال یافتن تم‌های بالقوه از میان کدها بوده است. در این مرحله، کدهای مختلف در قالب تم‌های کلی‌تر گروه‌بندی شده‌اند.

مرحله چهارم؛ بازبینی تم‌ها: در این مرحله، تم‌های شناسایی شده مورد بازبینی قرار گرفته‌اند تا از انسجام درونی و تمایز بیرونی آنها اطمینان حاصل شود. این مرحله شامل بازگشت به داده‌های اولیه و اطمینان از پوشش کامل آنها توسط تم‌ها بوده است.

مرحله پنجم؛ تعریف و نام‌گذاری تم‌ها: در این مرحله، تم‌های نهایی تعریف و نام‌گذاری شده‌اند. هر تم باید به روشنی تعریف شده و مشخص شود که چه جنبه‌ای از داده‌ها را پوشش می‌دهد.

مرحله ششم؛ تهیه گزارش: مرحله نهایی شامل تحلیل نهایی و نگارش گزارش پژوهش بوده است. در این مرحله، تم‌های شناسایی شده با استفاده از نمونه‌های مناسب از داده‌ها توضیح داده شده و در ارتباط با سؤالات پژوهش و ادبیات موجود مورد بحث قرار گرفته‌اند.

و تفسیرهای ذهنی شکل می‌گیرند. در زمینه مدیریت گردشگری بیش از حد و ترویج مقاصد جایگزین، درک تجارب و دیدگاه‌های ذی‌نفعان مختلف از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. در اجرای این پژوهش از رویکرد استقرایی بهره گرفته شده است. به این معنا که به جای آزمون فرضیه‌های از پیش تعیین شده، به دنبال کشف الگوها و مفاهیم از داده‌های جمع‌آوری شده است. این رویکرد امکان درک عمیق‌تر از پدیده مورد مطالعه و ظهور نظریه‌های جدید را فراهم می‌کند.

استراتژی اصلی این پژوهش، مطالعه موردی است که بر بافت تاریخی شهر یزد تمرکز دارد. این استراتژی امکان بررسی عمیق و همه‌جانبه پدیده گردشگری بیش از حد و راهکارهای مدیریت آن را در بستر واقعی فراهم می‌کند. این پژوهش از روش کیفی استفاده می‌کند. روش کیفی امکان کشف معانی عمیق و درک تجارب و دیدگاه‌های مختلف را فراهم می‌کند که برای موضوع پیچیده مدیریت گردشگری بیش از حد مناسب است.

از نظر افق زمانی این مطالعه به صورت مقطعی انجام شده است، یعنی داده‌ها در یک بازه زمانی مشخص جمع‌آوری شده‌اند که بازه زمانی موردنظر در این پژوهش سال ۱۴۰۳ است. این رویکرد امکان بررسی وضعیت فعلی و ارائه راهکارهای کوتاه‌مدت و میان‌مدت را فراهم می‌کند.

داده‌های این پژوهش از طریق مصاحبه‌های نیمه‌ساختاریافته با ذی‌نفعان کلیدی (مدیران و کارشناسان اداره کل میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع‌دستی، فعالان صنعت گردشگری، صاحب نظرات علمی و دانشگاهی) و مشاهدات میدانی جمع‌آوری شده است. به این منظور به نمونه ۱۵ نفری از افراد فوق مراجعه شده است که به روش غیرتصادفی هدفمند گلوله‌برفی انتخاب شده‌اند. همچنین از اسناد و مدارک موجود (طرح‌های توسعه شهری، گزارش‌های آماری گردشگری) نیز استفاده شده است. برای تحلیل داده‌های جمع‌آوری شده از روش تحلیل تماتیک استفاده شده است. این روش

ابعاد اصلی مدل بر اساس اصول مدیریت مشخص شوند. این ابعاد شامل شناسایی چالش‌ها، برنامه‌ریزی، سازماندهی، هدایت و کنترل می‌باشند. در بعد شناسایی چالش‌ها، مسائلی همچون تراکم گردشگر، فشار بر زیرساخت‌ها و تهدید میراث فرهنگی مورد بررسی قرار می‌گیرند. در بعد برنامه‌ریزی، استراتژی‌هایی مانند ترویج مقاصد جایگزین و مدیریت ظرفیت برد تدوین می‌شوند. بعد سازماندهی شامل ایجاد هماهنگی بین ذی‌نفعان و تخصیص منابع است. در بعد هدایت، اقداماتی نظیر آموزش و فرهنگ‌سازی و استفاده از فناوری‌های نوین مطرح می‌شوند. نهایتاً بعد کنترل به ارزیابی اثربخشی اقدامات و اصلاح برنامه‌ها می‌پردازد. بر این اساس، راهکارهایی مانند ترویج مقاصد جایگزین را می‌توان به عنوان نتیجه فرآیند مدیریت چالش‌ها در نظر گرفت که از طریق شناسایی مشکل تمرکز بیش از حد گردشگران، برنامه‌ریزی برای توزیع متوازن‌تر آنها، سازماندهی منابع لازم، هدایت گردشگران به سمت مقاصد جدید و کنترل نتایج حاصل می‌شود.

جهت شناخت بهتر ساختار داده‌های متنی گردآوری شده از مصاحبه‌ها به سه نمونه از مصاحبه‌های انجام شده اشاره می‌شود:

مصاحبه ۱: کارشناس اداره کل میراث فرهنگی یزد
س: به نظر شما مهم‌ترین چالش‌های ناشی از گردشگری بیش از حد در بافت تاریخی یزد چیست؟

ج: "یکی از مهم‌ترین چالش‌هایی که ما با آن روبرو هستیم، فرسایش و آسیب فیزیکی به بناهای تاریخی است. تعداد زیاد بازدیدکنندگان، به‌ویژه در فصول پر گردشگر، فشار زیادی به این بناها وارد می‌کند. علاوه بر این، ما با مشکل تغییر کاربری غیراصولی برخی از خانه‌های تاریخی به اقامتگاه‌های سنتی روبرو هستیم که گاهی بدون رعایت اصول حفاظتی انجام می‌شود."

س: چه راهکارهایی برای مدیریت این چالش‌ها پیشنهاد می‌کنید؟

همچنین برای اطمینان از روایی و پایایی پژوهش، از تکنیک‌هایی مانند تثلیث داده‌ها (استفاده از منابع مختلف داده)، بازبینی توسط مشارکت‌کنندگان، و استفاده از نظرات همکاران پژوهشی استفاده شده است.

این رویکرد روش‌شناختی امکان درک عمیق و جامع از پدیده گردشگری بیش از حد در بافت تاریخی یزد و شناسایی راهکارهای مؤثر برای مدیریت آن و ترویج مقاصد جایگزین را فراهم کرده است. نتایج حاصل از این تحلیل می‌تواند به ارائه پیشنهادها کاربردی برای سیاست‌گذاران و مدیران گردشگری در یزد کمک کند.

با اتخاذ رویکرد تفسیرگرایی و استراتژی مطالعه موردی، این پژوهش به بررسی عمیق پدیده گردشگری بیش از حد در بافت تاریخی شهر یزد پرداخته است. با استفاده از روش کیفی و جمع‌آوری داده‌ها از طریق مصاحبه‌های نیمه‌ساختاریافته، مشاهدات میدانی و بررسی اسناد، پژوهشگران توانسته‌اند دیدگاه‌های متنوع ذی‌نفعان را کشف کنند. تحلیل داده‌ها با استفاده از روش تحلیل تماتیک انجام شده، که امکان شناسایی الگوها و مفاهیم کلیدی را فراهم کرده است. این مطالعه مقطعی در سال ۱۴۰۳ انجام شده و هدف آن ارائه راهکارهای کوتاه‌مدت و میان‌مدت برای مدیریت گردشگری بیش از حد و ترویج مقاصد جایگزین بوده است.

۴ یافته‌ها و بحث

پژوهش حاضر با هدف بررسی مدیریت گردشگری بیش از حد و ترویج مقاصد جایگزین در بافت تاریخی یزد انجام شده است. با استفاده از روش تحلیل تماتیک و بر اساس مصاحبه با ۱۵ خبره در حوزه‌های مختلف مرتبط با گردشگری و مدیریت شهری یزد، مصاحبه‌های نیمه‌ساختاریافته و عمیق با این گروه منتخب خبرگان انجام گردید.

در راستای ارائه یک مدل جامع مدیریت چالش‌های گردشگری بیش از حد، لازم است ابتدا

س: از دیدگاه جامعه محلی، مهم‌ترین اثرات گردشگری بیش از حد بر بافت تاریخی یزد چیست؟

ج: "گردشگری برای ما فرصت‌های اقتصادی زیادی ایجاد کرده، اما چالش‌هایی هم به همراه داشته است. یکی از مهم‌ترین مشکلات، افزایش قیمت مسکن و اجاره‌بها است که زندگی را برای ساکنان اصلی بافت دشوار کرده است. برخی از همسایه‌های ما مجبور شده‌اند خانه‌های خود را بفروشند و به مناطق دیگر شهر نقل مکان کنند. علاوه بر این، گاهی ازدحام و سروصدای ناشی از حضور گردشگران، آرامش زندگی روزمره ما را بر هم می‌زند."

س: به نظر شما، جامعه محلی چگونه می‌تواند در مدیریت گردشگری و ترویج مقاصد جایگزین مشارکت داشته باشد؟

ج: "ما معتقدیم که جامعه محلی باید نقش فعال‌تری در تصمیم‌گیری‌های مربوط به گردشگری داشته باشد. ما می‌توانیم در شناسایی و معرفی جاذبه‌های کمتر شناخته شده در محله‌های مختلف کمک کنیم. همچنین، بسیاری از ساکنان محلی مهارت‌ها و دانش سنتی دارند که می‌تواند برای گردشگران جذاب باشد. ما می‌توانیم در ایجاد تجربه‌های اصیل و متنوع برای گردشگران مشارکت کنیم. اما برای این کار، نیاز به حمایت و آموزش داریم تا بتوانیم به شکل مؤثری در صنعت گردشگری مشارکت کنیم."

این مصاحبه‌ها نشان‌دهنده تنوع دیدگاه‌ها و پیچیدگی چالش‌های مرتبط با مدیریت گردشگری بیش از حد و ترویج مقاصد جایگزین در بافت تاریخی یزد است. همچنین، اهمیت رویکرد مشارکتی و در نظر گرفتن منافع و نگرانی‌های تمام ذی‌نفعان را برجسته می‌کند

پس از پایان بررسی و دسته‌بندی محتوای گردآوری شده از مصاحبه‌ها چندین تم اصلی شناسایی شده است که در ادامه به بحث و بررسی آنها می‌پردازیم.

ج: "ما نیاز به یک رویکرد چندجانبه داریم. اول از همه، باید ظرفیت تحمل‌گردشگری برای هر بنای تاریخی را به دقت تعیین و اجرا کنیم. دوم، باید بر روی آموزش و فرهنگ‌سازی هم برای گردشگران و هم برای جامعه محلی سرمایه‌گذاری کنیم. سوم، ما باید به دنبال ترویج مقاصد جایگزین باشیم تا فشار از روی بافت تاریخی اصلی برداشته شود و در نهایت، نیاز به یک سیستم مدیریت یکپارچه داریم که همه ذی‌نفعان را در بر بگیرد."

مصاحبه ۲: کارشناس برنامه‌ریزی شهری

س: نقش برنامه‌ریزی شهری در مدیریت گردشگری بیش از حد و ترویج مقاصد جایگزین چیست؟

ج: "برنامه‌ریزی شهری نقش کلیدی در این زمینه دارد. ما باید طرح‌های توسعه شهری را با در نظر گرفتن نیازهای گردشگری و در عین حال حفاظت از بافت تاریخی تدوین کنیم. یکی از مهم‌ترین اقدامات، ایجاد مسیرهای گردشگری جدید است که مناطق کمتر شناخته شده را به مناطق پربازدید متصل می‌کند. همچنین، ما باید بر روی بهبود زیرساخت‌ها در مناطقی که پتانسیل تبدیل شدن به مقاصد جایگزین را دارند، تمرکز کنیم."

س: چه چالش‌هایی در اجرای این برنامه‌ها وجود دارد؟

ج: "یکی از چالش‌های اصلی، ایجاد تعادل بین حفاظت از بافت تاریخی و توسعه گردشگری است. ما باید مطمئن شویم که توسعه زیرساخت‌ها و خدمات گردشگری به اصالت و ارزش تاریخی بافت آسیب نمی‌زند. چالش دیگر، جلب مشارکت و همکاری تمام ذی‌نفعان است. برنامه‌ریزی شهری باید فرایندی مشارکتی باشد که نظرات و نیازهای جامعه محلی، بخش خصوصی و نهادهای دولتی را در نظر بگیرد."

مصاحبه ۳: فعال اجتماعی و فعال حوزه گردشگری

۳. ترویج مقاصد جایگزین: یکی از راهکارهای اصلی که توسط اکثر مصاحبه‌شوندگان مطرح شد، ترویج مقاصد جایگزین برای کاهش فشار بر بافت تاریخی یزد بود. این تم شامل چند زیرمجموعه است:

الف) شناسایی و توسعه جاذبه‌های جدید: بسیاری از خبرگان بر ضرورت شناسایی و معرفی جاذبه‌های کمتر شناخته شده در یزد و اطراف آن تأکید داشتند. یک راهنمای گردشگری باتجربه گفت: "یزد پر از جاذبه‌های پنهان است که می‌توانند برای گردشگران جذاب باشند. ما باید این مکان‌ها را شناسایی و به‌درستی معرفی کنیم."

ب) توسعه گردشگری روستایی: چندین مصاحبه‌شونده به پتانسیل توسعه گردشگری در روستاهای اطراف یزد اشاره کردند. یک کارشناس توسعه روستایی بیان کرد: "روستاهای اطراف یزد دارای جاذبه‌های طبیعی و فرهنگی منحصر به فردی هستند که می‌توانند بخشی از فشار گردشگری را از بافت تاریخی شهر کم کنند."

ج) ایجاد مسیرهای گردشگری جدید: برخی از خبرگان پیشنهاد ایجاد مسیرهای گردشگری جدید را مطرح کردند که مناطق کمتر شناخته شده را به مناطق پر بازدید متصل می‌کند. یک برنامه‌ریز گردشگری گفت: "با طراحی مسیرهای گردشگری هوشمندانه، می‌توانیم گردشگران را به سمت مناطق کمتر شلوغ هدایت کنیم و در عین حال تجربه جامعی از یزد به آنها ارائه دهیم."

۴. مدیریت و برنامه‌ریزی یکپارچه: تم دیگری که از تحلیل مصاحبه‌ها استخراج شد، ضرورت مدیریت و برنامه‌ریزی یکپارچه برای گردشگری یزد بود. اکثر خبرگان بر نیاز به هماهنگی بیشتر بین سازمان‌های مختلف درگیر در مدیریت گردشگری تأکید داشتند. یک مدیر ارشد در سازمان میراث فرهنگی اظهار داشت: "ما نیاز به یک سیستم مدیریت یکپارچه داریم که همه ذی‌نفعان، از شهرداری گرفته تا بخش خصوصی و جامعه محلی را دربر بگیرد."

۱. چالش‌های گردشگری بیش از حد در بافت تاریخی یزد: یکی از تم‌های اصلی که از تحلیل مصاحبه‌ها استخراج شد، چالش‌های ناشی از گردشگری بیش از حد در بافت تاریخی یزد است. این چالش‌ها را می‌توان به چند دسته تقسیم کرد:

الف) فشار بر زیرساخت‌ها: اکثر مصاحبه‌شوندگان به افزایش فشار بر زیرساخت‌های شهری از جمله سیستم حمل‌ونقل، مدیریت پسماند، و تأمین آب و انرژی اشاره کردند. به‌عنوان مثال، یکی از مدیران شهری اظهار داشت: "در فصول پر گردشگر، سیستم جمع‌آوری زباله و فاضلاب در بافت تاریخی با مشکلات جدی روبرو می‌شود."

ب) آسیب به بافت تاریخی: نگرانی دیگری که توسط اکثر خبرگان مطرح شد، آسیب فیزیکی به بناها و معابر تاریخی بود. یک کارشناس میراث فرهنگی بیان کرد: "تردد بیش از حد گردشگران در برخی از بناهای تاریخی منجر به فرسایش و آسیب به ساختار آنها شده است."

ج) تغییرات اجتماعی و فرهنگی: برخی از مصاحبه‌شوندگان به تغییرات در سبک زندگی ساکنان محلی و کاهش حس تعلق به مکان اشاره کردند. یک جامعه‌شناس محلی گفت: "برخی از ساکنان قدیمی بافت تاریخی به دلیل افزایش هزینه‌های زندگی و ازدحام ناشی از گردشگری، مجبور به ترک محله‌های خود شده‌اند."

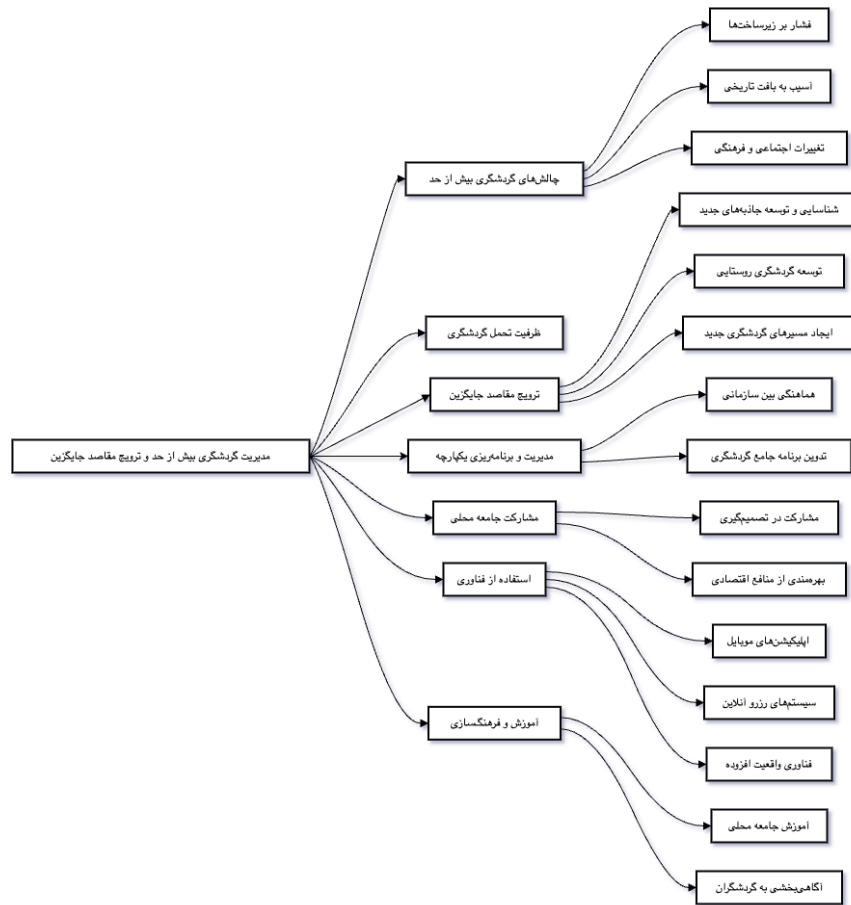
۲. ظرفیت تحمل‌گردشگری: تم دیگری که از تحلیل داده‌ها استخراج شد، مفهوم ظرفیت تحمل‌گردشگری است. اکثر خبرگان بر اهمیت تعیین و رعایت ظرفیت تحمل‌گردشگری در بافت تاریخی یزد تأکید داشتند. یک متخصص برنامه‌ریزی شهری اظهار داشت: "ما نیاز به یک مطالعه جامع برای تعیین ظرفیت تحمل‌گردشگری در مناطق مختلف بافت تاریخی داریم. این مهم می‌تواند به ما در مدیریت بهتر جریان گردشگران کمک کند."

افزوده برای بهبود تجربه گردشگری و مدیریت جریان گردشگران اشاره کردند. یک متخصص فناوری اطلاعات گفت: "ما می‌توانیم از فناوری برای توزیع بهتر گردشگران در طول روز و معرفی مقاصد جایگزین استفاده کنیم."

۷. آموزش و فرهنگ‌سازی: تم نهایی که از تحلیل مصاحبه‌ها استخراج شد، اهمیت آموزش و فرهنگ‌سازی هم برای جامعه محلی و هم برای گردشگران بود. بسیاری از خبرگان بر ضرورت ارتقای آگاهی در مورد اهمیت حفاظت از میراث فرهنگی و رعایت اصول گردشگری پایدار تأکید داشتند. یک مدرس دانشگاه در رشته گردشگری گفت: "ما باید برنامه‌های آموزشی مداومی برای ساکنان محلی و گردشگران داشته باشیم تا اهمیت حفاظت از بافت تاریخی یزد را درک کنند."

۵. مشارکت جامعه محلی: یکی دیگر از تم‌های مهم که از تحلیل داده‌ها به دست آمد، اهمیت مشارکت جامعه محلی در مدیریت گردشگری و توسعه مقاصد جایگزین بود. بسیاری از مصاحبه‌شوندگان بر ضرورت درگیر کردن ساکنان محلی در فرایند تصمیم‌گیری و بهره‌مندی آنها از منافع گردشگری تأکید داشتند. یک فعال اجتماعی محلی گفت: "اگر می‌خواهیم گردشگری پایدار داشته باشیم، باید جامعه محلی را در تمام مراحل، از برنامه‌ریزی تا اجرا، مشارکت دهیم."

۶. استفاده از فناوری: تم دیگری که در مصاحبه‌ها مطرح شد، استفاده از فناوری‌های نوین برای مدیریت بهتر گردشگری بود. چندین خبره به پتانسیل استفاده از اپلیکیشن‌های موبایل، سیستم‌های رزرو آنلاین، و فناوری‌های واقعیت

نمودار ۱. ارتباط درختی میان مضامین (تم‌های) حاصل از اجرای روش تحلیل

جدول ۱. فهرست مضامین سازمان دهنده و پایه مستخرج از اجرای روش تحلیل تماتیک

مضمون فراگیر	مضمون سازمان دهنده	مضامین پایه
مدیریت گردشگری بیش از حد و ترویج مقاصد جایگزین در بافت تاریخی یزد	۱. چالش‌های گردشگری بیش از حد	۱.۱. فشار بر زیرساخت‌ها
		۲.۱. آسیب به بافت تاریخی
		۳.۱. تغییرات اجتماعی و فرهنگی
		۴.۱. افزایش قیمت مسکن و اجاره‌بها
		۵.۱. اختلال در زندگی روزمره ساکنان
	۲. ظرفیت تحمل گردشگری	۱.۲. تعیین ظرفیت تحمل برای مناطق مختلف
		۲.۲. اجرای محدودیت‌های بازدید
		۳.۲. نظارت بر تعداد گردشگران
	۳. ترویج مقاصد جایگزین	۱.۳. شناسایی و توسعه جاذبه‌های جدید
		۲.۳. توسعه گردشگری روستایی
		۳.۳. ایجاد مسیرهای گردشگری جدید
		۴.۳. معرفی جاذبه‌های کمتر شناخته شده
	۴. مدیریت و برنامه‌ریزی یکپارچه	۱.۴. هماهنگی بین سازمانی
		۲.۴. تدوین برنامه جامع گردشگری
		۳.۴. ایجاد نهاد هماهنگ‌کننده
		۴.۴. تخصیص بهینه منابع
	۵. مشارکت جامعه محلی	۱.۵. مشارکت در تصمیم‌گیری
۲.۵. بهره‌مندی از منافع اقتصادی		
۳.۵. درگیر کردن ساکنان در فعالیت‌های گردشگری		
۶. استفاده از فناوری	۴.۵. حفظ و احیای سنت‌های محلی	
	۱.۶. اپلیکیشن‌های موبایل	
	۲.۶. سیستم‌های رزرو آنلاین	
	۳.۶. فناوری واقعیت افزوده	
۷. آموزش و فرهنگ‌سازی	۴.۶. مدیریت هوشمند جریان گردشگران	
	۱.۷. آموزش جامعه محلی	
	۲.۷. آگاهی‌بخشی به گردشگران	
	۳.۷. برنامه‌های آموزشی مداوم	
		۴.۷. ترویج گردشگری مسئولانه

۵ نتیجه‌گیری

این پژوهش با هدف بررسی راهکارهای مدیریت گردشگری بیش از حد و امکان‌سنجی ترویج مقاصد جایگزین در بافت تاریخی یزد انجام شد. تحلیل تماتیک مصاحبه‌های انجام شده با خبرگان منجر به شناسایی هفت مضمون اصلی شد که چالش‌ها و راهکارهای مدیریت پایدار گردشگری در یزد را نشان می‌دهند.

این مطالعه راهکارهای متنوعی برای مدیریت گردشگری در شهر یزد ارائه داده است. ترویج مقاصد جایگزین می‌تواند به کاهش فشار بر مناطق اصلی گردشگری کمک کند. ایجاد یک سیستم مدیریت یکپارچه با مشارکت تمام ذینفعان اهمیت زیادی دارد. مشارکت جامعه محلی در تصمیم‌گیری و مدیریت گردشگری نیز بسیار مهم است. استفاده از فناوری‌های نوین در مدیریت گردشگری یک جنبه نوآورانه این پژوهش است که می‌تواند به ادبیات موجود کمک کند. همچنین تاکید ویژه بر آموزش و فرهنگ سازی می‌تواند یک وجه تمایز این مطالعه باشد. اگرچه بسیاری از یافته‌ها با تحقیقات قبلی همسو هستند، اما تمرکز بر زمینه خاص یزد و ارائه راهکارهای عملی برای این شهر، به غنای ادبیات موجود کمک می‌کند. تاکید بر فناوری و آموزش نیز می‌تواند مسیرهای جدیدی برای تحقیقات آینده باز کند.

یافته‌های پژوهش حاکی از آن است که گردشگری بیش از حد در بافت تاریخی یزد چالش‌های متعددی از جمله فشار بر زیرساخت‌ها، آسیب به بناهای تاریخی، تغییرات اجتماعی - فرهنگی و افزایش هزینه‌های زندگی برای ساکنان محلی ایجاد کرده است. با این حال، راهکارهایی نیز برای مدیریت این چالش‌ها شناسایی شد که مهم‌ترین آنها عبارت‌اند از:

- تعیین و رعایت ظرفیت تحمل گردشگری در مناطق مختلف بافت تاریخی

- ترویج مقاصد جایگزین از طریق شناسایی و توسعه جاذبه‌های جدید، گسترش گردشگری روستایی و ایجاد مسیرهای گردشگری متنوع
- ایجاد سیستم مدیریت یکپارچه گردشگری با مشارکت تمام ذی‌نفعان
- افزایش مشارکت جامعه محلی در فرایند تصمیم‌گیری و بهره‌مندی از منافع گردشگری
- استفاده از فناوری‌های نوین برای مدیریت بهتر جریان گردشگران و معرفی مقاصد جایگزین
- اجرای برنامه‌های آموزشی و فرهنگ‌سازی برای ساکنان محلی و گردشگران

این یافته‌ها نشان می‌دهد که مدیریت پایدار گردشگری در یزد نیازمند رویکردی جامع و چندبعدی است که ابعاد اقتصادی، اجتماعی - فرهنگی و زیست‌محیطی را در نظر بگیرد. ترویج مقاصد جایگزین می‌تواند به کاهش فشار بر بافت تاریخی مرکزی کمک کند، اما موفقیت این راهکار مستلزم توسعه زیرساخت‌ها، آموزش جامعه محلی و بازاریابی مؤثر است.

این پژوهش همچنین بر اهمیت مشارکت جامعه محلی و هماهنگی بین سازمانی در مدیریت گردشگری تأکید می‌کند. ایجاد تعادل بین منافع اقتصادی گردشگری و حفاظت از میراث فرهنگی و کیفیت زندگی ساکنان، چالشی اساسی است که نیازمند همکاری تمام ذی‌نفعان است.

با توجه به یافته‌های این پژوهش و مقایسه آن با تحقیقات پیشین مندرج در مقالات پیوست شده، می‌توان نکات زیر را در مورد همسویی و تفاوت‌های یافته‌ها بیان کرد:

چالش‌های گردشگری بیش از حد: یافته‌های این پژوهش در مورد چالش‌های گردشگری بیش از حد

اهمیت مشارکت جامعه محلی در فرایند تصمیم گیری و مدیریت گردشگری تأکید می‌کنند.

استفاده از فناوری: تأکید این پژوهش بر استفاده از فناوری‌های نوین در مدیریت گردشگری، جنبه نوآورانه‌ای است که در مطالعات پیشین کمتر به آن پرداخته شده است. این یافته می‌تواند به غنای ادبیات موجود کمک کند.

آموزش و فرهنگ‌سازی: تأکید بر اهمیت آموزش و فرهنگ‌سازی در این پژوهش، با مفهوم "گردشگری پایدار" که در مطالعات متعدد مطرح شده همسو است، اما تمرکز ویژه بر این موضوع می‌تواند جنبه نوآورانه این پژوهش باشد.

در مجموع، یافته‌های این پژوهش در بسیاری از جنبه‌ها با تحقیقات پیشین همسو است، اما با تمرکز بر زمینه خاص یزد و ارائه راهکارهای عملی برای این شهر، می‌تواند به غنای ادبیات موجود کمک کند. همچنین، تأکید بر استفاده از فناوری و اهمیت آموزش و فرهنگ‌سازی، جنبه‌های نوآورانه این پژوهش هستند که می‌توانند مسیرهای جدیدی برای تحقیقات آینده باز کنند.

در انتها لازم به ذکر است علی‌رغم تلاش انجام شده برای ارائه یک دیدگاه جامع در این پژوهش، برخی محدودیت‌ها در اجرای آن وجود داشت که باید در تفسیر نتایج و انجام تحقیقات آینده مورد توجه قرار گیرند:

۱. محدودیت جغرافیایی: این مطالعه تنها بر شهر یزد متمرکز بوده است. اگرچه یافته‌های آن می‌تواند برای سایر شهرهای تاریخی مفید باشد، اما تعمیم‌پذیری نتایج باید با احتیاط صورت گیرد.

۲. محدودیت زمانی: این پژوهش به صورت مقطعی انجام شده (فصل بهار سال ۱۴۰۳ و

در یزد همسو با نتایج مطالعات پیشین است. کونز و همکاران^۱ (۲۰۱۸) پنج دسته اصلی مشکلات مرتبط با گردشگری بیش از حد را شناسایی کرده‌اند که شامل ازدحام بیش از حد، رفتارهای نامناسب گردشگران، تغییرات فیزیکی در مقصد، فشار بر ساکنان محلی و فشار بر زیرساخت‌ها است. این موارد با چالش‌های شناسایی شده در یزد مانند فشار بر زیرساخت‌ها، آسیب به بافت تاریخی و تغییرات اجتماعی-فرهنگی همخوانی دارد.

اهمیت تعیین ظرفیت تحمل: تأکید این پژوهش بر تعیین رعایت ظرفیت تحمل گردشگری در یزد با مفهوم "ظرفیت تحمل" که توسط کوکوسیسی و مکسا^۲ (۲۰۰۴) مطرح شده همسو است. آنها این مفهوم را به عنوان حداکثر تعداد افرادی که می‌توانند از یک مقصد گردشگری بازدید کنند بدون ایجاد تخریب غیرقابل قبول تعریف کرده‌اند.

ترویج مقاصد جایگزین: راهکار ترویج مقاصد جایگزین که در این پژوهش مطرح شده، با یافته‌های بنر^۳ (۲۰۱۹) همخوانی دارد. او استدلال می‌کند که تمرکززدایی از مناطق پرزدحام و معرفی جاذبه‌های جدید می‌تواند به کاهش فشار بر مناطق اصلی گردشگری کمک کند.

مدیریت یکپارچه: تأکید این پژوهش بر ایجاد سیستم مدیریت یکپارچه گردشگری با مشارکت تمام ذی‌نفعان، با نظریات اشورث و تانبریج^۴ (۲۰۰۰) همسو است. آنها بر اهمیت ایجاد ساختارهای مدیریتی مشارکتی تأکید می‌کنند که بتواند منافع متضاد گروه‌های مختلف را متعادل کند.

مشارکت جامعه محلی: اهمیت مشارکت جامعه محلی که در این پژوهش مطرح شده، با یافته‌های مولر گنزالز و همکاران^۵ (۲۰۱۸) همخوانی دارد. آنها بر

⁴ Ashworth and Tunbridge

⁵ Muler Gonzalez et al.

¹ Koens et al.

² Coccossis and Mexa

³ Benner

۵. تقویت برنامه‌های آموزشی و فرهنگ‌سازی برای گردشگران و جامعه محلی در جهت حفاظت از میراث فرهنگی و تاریخی.
 ۶. اجرای اقدامات حفاظتی برای جلوگیری از فرسایش و آسیب فیزیکی به بناهای تاریخی ناشی از حجم بالای بازدیدکنندگان.
 ۷. نظارت دقیق بر تغییر کاربری خانه‌های تاریخی به اقامتگاه‌های سنتی و اطمینان از رعایت اصول حفاظتی در این فرآیند.
- این پیشنهادات می‌تواند به سیاست‌گذاران و مدیران گردشگری در یزد کمک کند تا ضمن بهره‌برداری از مزایای گردشگری، از آسیب‌های ناشی از گردشگری بیش از حد جلوگیری کنند.
- همچنین با توجه به این محدودیت‌ها، پیشنهادهای پژوهش زیر برای تحقیقات آینده ارائه می‌شود:
۱. انجام مطالعات مشابه در سایر شهرهای تاریخی ایران و مقایسه نتایج برای شناسایی الگوهای مشترک و تفاوت‌های احتمالی.
 ۲. اجرای مطالعات طولی برای بررسی اثربخشی راهکارهای مدیریت گردشگری بیش از حد و ترویج مقاصد جایگزین در طول زمان.
 ۳. ترکیب روش‌های کمی و کیفی برای ارزیابی دقیق‌تر اثرات گردشگری بیش از حد و پتانسیل مقاصد جایگزین.
 ۴. انجام مطالعات گسترده‌تر با مشارکت تعداد بیشتری از ذی‌نفعان، از جمله گردشگران، برای درک جامع‌تر چالش‌ها و فرصت‌ها.
 ۵. بررسی تطبیقی راهکارهای مدیریت گردشگری بیش از حد در شهرهای تاریخی مشابه در سطح جهانی و امکان‌سنجی اجرای آنها در بافت یزد.

تغییرات طولانی مدت در الگوهای گردشگری را در نظر نگرفته است. مطالعات طولی می‌توانند دید بهتری از روند تغییرات و اثربخشی راهکارها ارائه دهند.

۳. تعداد محدود مصاحبه‌شوندگان: اگرچه تلاش شده است طیف متنوعی از خبرگان در این مطالعه شرکت کنند، اما تعداد ۱۵ مصاحبه ممکن است تمام دیدگاه‌های موجود را پوشش نداده باشد.

۴. عدم بررسی کمی اثرات: این مطالعه عمدتاً بر داده‌های کیفی متکی بوده است. ترکیب داده‌های کمی (مانند آمار دقیق گردشگران، اثرات اقتصادی) با داده‌های کیفی می‌تواند تصویر جامع‌تری ارائه دهد.

۵. محدودیت در بررسی دیدگاه گردشگران: این مطالعه عمدتاً بر دیدگاه خبرگان و ذی‌نفعان محلی متمرکز بوده است. بررسی دیدگاه‌ها و ترجیحات گردشگران می‌تواند به درک بهتر امکان‌پذیری راهکارهای پیشنهادی کمک کند.

بر اساس یافته‌های پژوهش، چندین پیشنهاد کاربردی برای مدیریت گردشگری بیش از حد و ترویج مقاصد جایگزین در بافت تاریخی یزد می‌تواند ارائه داد:

۱. ایجاد یک سیستم مدیریت یکپارچه گردشگری با مشارکت تمام ذی‌نفعان، از جمله مقامات محلی، صنعت گردشگری و جامعه محلی.

۲. تمرکززدایی از مناطق پرزدحام و معرفی جاذبه‌های جدید برای کاهش فشار بر مناطق اصلی گردشگری.

۳. افزایش مشارکت جامعه محلی در فرایند تصمیم‌گیری و مدیریت گردشگری.

۴. استفاده از فناوری‌های نوین در مدیریت گردشگری، مانند سیستم‌های هوشمند برای کنترل جریان بازدیدکنندگان.

سهم نویسندگان در پژوهش

۱۰۰ درصد مقاله توسط این نویسنده تدوین شده است.

تضاد منافع

نویسنده اعلام می‌دارند که هیچ تضاد منافی در رابطه با نویسندگی و یا انتشار این مقاله ندارد.

تقدیر و تشکر

نویسنده، از هم‌ی افراد، به دلیل مشاوره و راهنمایی علمی و مشارکت‌شان در این مقاله تشکر و قدردانی می‌نماید.

۶. مطالعه دقیق‌تر در مورد نقش فناوری در مدیریت گردشگری بیش از حد و ترویج مقاصد جایگزین، با تمرکز بر راهکارهای نوآورانه و قابل اجرا در بافت یزد.

۷. بررسی عمیق‌تر اثرات اجتماعی-فرهنگی گردشگری بیش از حد بر جامعه محلی و راهکارهای حفظ اصالت فرهنگی در عین توسعه گردشگری.

حامی مالی

بنا به اظهار نویسنده مسئول، این مقاله حامی مالی نداشته است.

منابع

- Alexis, P. (2017). Over-tourism and anti-tourist sentiment: An exploratory analysis and discussion. *Ovidius University Annals, Economic Sciences Series*, 17(2), 288-293.
- Ashworth, G., & Page, S. J. (2011). Urban tourism research: Recent progress and current paradoxes. *Tourism Management*, 32(1), 1-15.
<https://doi.org/10.1016/j.tourman.2010.02.002>
- Ashworth, G. J., & Tunbridge, J. E. (2000). *The tourist-historic city: Retrospect and prospect of managing the heritage city*. Routledge.
- Benner, M. (2019). From overtourism to sustainability: A research agenda for qualitative tourism development in the Adriatic. *Zeitschrift für Wirtschaftsgeographie*, 63(2-4), 192-206.
<https://doi.org/10.1515/zfw-2019-0016>
- Coccosis, H., & Mexa, A. (2004). *The challenge of tourism carrying capacity assessment: Theory and practice*. Ashgate.
- Dodds, R., & Butler, R. (2019). *Overtourism: Issues, realities and solutions*. De Gruyter Oldenbourg.
- Goodwin, H. (2017). *The challenge of over-tourism*. Responsible Tourism Partnership Working Paper 4.
- Gössling, S., Scott, D., & Hall, C. M. (2021). Pandemics, tourism and global change: A rapid assessment of COVID-19. *Journal of Sustainable Tourism*, 29(1), 1-20.
<https://doi.org/10.1080/09669582.2020.1758708>
- Koens, K., Postma, A., & Papp, B. (2018). Is overtourism overused? Understanding the impact of tourism in a city context. *Sustainability*, 10(12), 4384.
<https://doi.org/10.3390/su10124384>
- Muler Gonzalez, V., Coromina, L., & Galí, N. (2018). Overtourism: Residents' perceptions of tourism impact as an indicator of resident social carrying capacity - case study of a Spanish heritage town. *Tourism Review*, 73(3), 277-296.
<https://doi.org/10.1108/TR-08-2017-0138>
- Orbasli, A. (2000). *Tourists in historic towns: Urban conservation and heritage management*. E & FN Spon.
- Panayiotopoulos, A., & Pisano, C. (2019). Overtourism dystopias and socialist utopias: Towards an urban armature for Dubrovnik. *Tourism Planning & Development*, 16(4), 393-410.
<https://doi.org/10.1080/21568316.2019.1569123>

- Phi, G. T. (2019). Framing overtourism: A critical news media analysis. *Current Issues in Tourism*, 23(17), 2093-2097.
<https://doi.org/10.1080/13683500.2019.1618249>
- Russo, A. P. (2002). The "vicious circle" of tourism development in heritage cities. *Annals of Tourism Research*, 29(1), 165-182.
[https://doi.org/10.1016/S0160-7383\(01\)00029-9](https://doi.org/10.1016/S0160-7383(01)00029-9)
- Seraphin, H., Sheeran, P., & Pilato, M. (2018). Over-tourism and the fall of Venice as a destination. *Journal of Destination Marketing & Management*, 9, 374-376.
<https://doi.org/10.1016/j.jdmm.2018.01.011>
- Sharpley, R. (2020). Tourism, sustainable development and the theoretical divide: 20 years on. *Journal of Sustainable Tourism*, 28(11), 1932-1946.
<https://doi.org/10.1080/09669582.2020.1779732>
- UNWTO. (2018). 'Overtourism'? Understanding and managing urban tourism growth beyond perceptions. World Tourism Organization.
- UNWTO. (2020). International tourism highlights, 2020 edition. World Tourism Organization.
- Van der Borg, J., Costa, P., & Gotti, G. (1996). Tourism in European heritage cities. *Annals of Tourism Research*, 23(2), 306-321.
[https://doi.org/10.1016/0160-7383\(95\)00065-8](https://doi.org/10.1016/0160-7383(95)00065-8)